

Lung Cancer Screening

Ką reikia žinoti

Daugiau informacijos rasite svetainėje:
www.nhs.uk/conditions/lung-cancer-screening

Turinys

Apie plaučių vėžio patikrą	1
Kodėl ankstyva diagnozė yra svarbi	2
Kas vyksta plaučių vėžio patikros metu?	2
Kas vyksta plaučių skenavimo metu?	4
Plaučių skenavimas - galimi rezultatai	5
Ką reikia žinoti apie plaučių skenavimą	6
Kas yra plaučių vėžys?	8
Kokie yra plaučių vėžio simptomai?	9

Kodėl siūlome atlikti plaučių vėžio patikrą

Ankstyvosios stadijos plaučių vėžio požymių ar simptomų dažnai nebūna. Todėl daugeliui žmonių plaučių vėžys diagnozuojamas vėlesnėje stadijoje.

Dauguma plaučių vėžio atvejų auga pakankamai lėtai, kad juos būtų galima aptikti ankstyvoje stadijoje atlikus plaučių skenavimą.

Plaučių vėžio atrankinė patikra padeda nustatyti problemas anksti, paprastai dar prieš pastebint, kad kas nors negerai, ir tada, kai gydymas gali būti paprastesnis ir sėkmingesnis - galiausiai išgelbėti daugiau gyvybių.

Kas yra plaučių vėžio patikra?

Plaučių vėžio atrankinė patikra yra dviejų etapų procesas.

1. Jums paskambins arba susitiks su sveikatos priežiūros specialistu ir įvertins jūsų tikimybę susirgti plaučių vėžiu.
2. Jei nustatoma, kad turite didesnę tikimybę susirgti plaučių vėžiu, būsite pakviestas atlikti greitą tyrimą. Skenavimo metu bus padarytas išsamus jūsų plaučių vaizdas, kurį galėsime peržiūrėti. Jei bus rasta kas nors, kas galėtų būti plaučių vėžys, būsite nukreiptas atlikti tyrimus arba gydytis.

Kodėl esate pakviestas

55-74 metų amžiaus žmonės, kurie rūko arba rūkė, paprastai turi didesnę riziką susirgti plaučių vėžiu. Daugumai žmonių plaučių vėžys nenustatomas, tačiau, jei jis nustatomas, galime greitai imtis veiksmų ir skirti gydymą. Šios knygelės tikslas - padėti jums apsispręsti, ar dalyvauti plaučių vėžio atrankinėje patikroje.

Kodėl ankstyva diagnozė yra svarbi

Jei problema yra vienoje plaučių dalyje ir ji pastebima anksti, gydymas gali būti sutelktas tik į pažeistą plaučių dalį. Jei problema nustatoma vėliau, ji gali būti išplitusi į kitas plaučių ir kūno vietas, todėl ją gydyti sunkiau.

Kas vyksta plaučių vėžio patikros metu?

Atrankinė plaučių vėžio patikra susideda iš dviejų dalių: pirmoji dalis yra plaučių sveikatos patikrinimas, o antroji - plaučių skenavimas. Pagal pirminio įvertinimo rezultatus bus nuspręsta, ar jums reikia atlikti plaučių skenavimą. Viso proceso metu turėsite daug laiko pabendrauti su sveikatos priežiūros specialistais ir užduoti bet kokius klausimus.

Jei norite gauti daugiau informacijos ir pagalbos, skambinkite: 03333 582111
arba apsilankykite: eolungcancerscreening.nhs.uk

1. Plaučių sveikatos patikrinimas

Jums paskambins arba susitiks su sveikatos priežiūros specialistu ir aptars jūsų kvėpavimą, bendrą plaučių būklę, gyvenimo būdą, šeimos ir sveikatos istoriją. Bus apskaičiuotas rizikos balas, nuo kurio priklausys tolesni veiksmai.

Jei šiuo metu rūkote ir norite mesti rūkyti, galime jus sujungti su vietine metimo rūkyti tarnyba ir suteikti daugiau pagalbos. Suprantame, kad mesti rūkyti yra sudėtinga, ir gerbiame jūsų pasirinkimą.

Galimi trys rezultatai:

Problemų nerasta

Sveikatos priežiūros specialistas gali nieko daugiau nenustatyti. Jums nereikia atlikti plaučių skenavimo. Ateityje galite būti pakviesti dar kartą įvertinti savo riziką.

Pasiūlymas atlikti plaučių skenavimą

Jei atlikus plaučių sveikatos patikrinimą bus nustatyta, kad atitinkate tam tikrą rizikos lygį, jums bus pasiūlyta atlikti plaučių skenavimą ir patikrinti, ar nėra plaučių vėžio požymių.

Siuntimas pas šeimos gydytoją arba į vietinę ligoninę

Jei nustatomos problemos, bet jums nereikia atlikti skenavimo, sveikatos priežiūros specialistas gali jus nukreipti pas šeimos gydytoją arba kitą specialistą.

Visais trimis atvejais parašysime jūsų šeimos gydytojui, kad jis apie tai sužinotų.

2. Plaučių skenavimas

Būsime pakviesti atlikti trumpą plaučių skenavimą.

Tai specialus kompiuterinės tomografijos tyrimas, kurio metu naudojant labai mažą spinduliuotės dozę ir kompiuterį padaromas išsamus plaučių vaizdas.

Kas vyksta plaučių skenavimo metu?

Jums nereikia nieko daryti, kad pasiruoštumėte skenavimui.

- 1 Tyrimo metu paprastai gulite ant nugaros ant lovos, kuri juda kompiuteriniu tomografu. Skeneris yra žiedo formos ir, jums einant pro jį, sukasi aplink nedidelę kūno dalį.
- 2 Specialiai apmokyti darbuotojai (vadinamieji radiografai) skenerį valdo kompiuterinės tomografijos kabinete už ekrano. Skenavimo metu galėsite juos matyti ir su jais kalbėtis.
- 3 Kai bus atliekamas skenavimas, turėsite ramiai gulėti ir 10 sekundžių laikytis paprastų kvėpavimo nurodymų. Taip užtikrinama, kad nuotraukos nebūtų neryškios.
- 4 Skenavimas yra neskausmingas, todėl prieš skenavimą ir po jo galėsite įprastai valgyti, gerti ir vairuoti. Atliekant šį skenavimą injekcijų nereikia. Daugumai žmonių nereikės nusirengti, nes kompiuterinės tomografijos tyrimą galima atlikti visiškai apsirengus. Tačiau nedėvėkite papuošalų ir drabužių su metalu (pvz., užtrauktukais), nes juos reikės nuimti.

Plaučių skenavimas - galimi rezultatai

Rezultatus iš mūsų gausite per keturias savaites. Galimi keturi rezultatai:

Problemų nerasta

Tai reiškia, kad skenavimo metu nepastebėjome jokių plaučių vėžio požymių. Parašysime jums laišką su rezultatais ir paprašysime, kad po dvejų metų vėl atvyktumėte atlikti kitą skenavimą. Tačiau vis dar yra tikimybė, kad plaučių vėžys gali išsivystyti tarp tyrimų arba kad tyrimo metu jis galėjo būti nepastebėtas. Jei prieš kitą tyrimą pastebėsite ką nors, kas jums nebūdinga, arba pajusite kurį nors iš 9 puslapyje išvardytų simptomų, pasakykite gydytojui.

Reikalingas antras nuskaitymas

Paprastai tai reiškia, kad kažkas nuskaityta, tačiau šiuo metu negalime pasakyti, kas tai sukėlė. Tikėtina, kad tai nekenksmingas dalykas, tačiau, kadangi tai gali būti rimtesnė problema, paprašysime, kad maždaug po trijų ar dvylikos mėnesių atvyktumėte dar kartą pasitikrinti.

Reikia atlikti papildomus tyrimus

Tai reiškia, kad skenavimo metu kažką pastebėjome ir jums reikia atlikti tolesnius tyrimus, tarp kurių gali būti ir biopsija. Paskambinsime jums ir parašysime laišką į ligoninę, kad jus greitai apžiūrėtų gydytojas ir atliktų tolesnius tyrimus.

Nustatyta dar viena problema

Tyrimas daugiausia skirtas plaučių vėžiui nustatyti, tačiau kartais galima aptikti ir kitų problemų. Jie gali būti įvairūs - nuo rimtų iki mažiau reikšmingų. Parašysime jums ir jūsų šeimos gydytojui ir pasirūpinsime, kad būtumėte nukreiptas pas reikiamą specialistą dėl visų svarbių dalykų, kuriuos nustatysime ir dėl kurių gali prireikti gydymo.

Ką reikia žinoti apie plaučių skenavimą

Ankstyvojo plaučių vėžio gydymas dažnai būna sėkmingas

Tris kartus didesnė tikimybė, kad plaučių vėžys bus diagnozuotas ankstyvoje stadijoje, atliekant atrankinę plaučių vėžio patikrą.

Nedidelį ir ankstyvą plaučių vėžį dažnai galima visiškai pašalinti operuojant arba gydant radioterapija.

Tyrimai rodo, kad plaučių vėžio atrankinė patikra naudojant kompiuterinę tomografiją gali sumažinti mirties nuo vėžio riziką maždaug 25 %.

Atliekant mažos dozės kompiuterinės tomografijos tyrimą patirsite nedidelę spinduliuotės dozę.

Tai prilygsta maždaug vienerių metų gamtinės aplinkos spinduliuotės kiekiui.

Radiacija gali pažeisti ląsteles, kurios po daugelio metų ar dešimtmečių gali tapti vėžinėmis. Jei reikės atlikti dar vieną kompiuterinės tomografijos tyrimą, gausite daugiau radiacijos.

Bendra šių kompiuterinės tomografijos tyrimų rizika sukelti vėžį išlieka labai maža, palyginti su ankstyvo plaučių vėžio nustatymo nauda.

Labai nedideliame skaičiui žmonių skenavimo metu ne visada aptinkamas esamas vėžys

Tai vadinama klaidingai neigiamu rezultatu. Plaučių vėžiu galite susirgti ir ateityje. Jei bet kuriuo metu pradėsite jausti simptomus, kreipkitės į gydytoją.

Kai kuriems žmonėms skenavimas ką nors užfiksuoja, nors jie neserga plaučių vėžiu.

Tai vadinama klaidingai teigiamu rezultatu ir reiškia, kad prieš patvirtinant, jog nesergate vėžiu, reikia atlikti daugiau tyrimų.

Skenuojant galima aptikti plaučių vėžį, kuris niekada nepakenks žmogui. Gydytojai ne visada gali pasakyti, ar vėžys bus pavojingas gyvybei. Todėl kai kurie žmonės gaus gydymą, kurio jiems gali neprireikti. Tai neįprasta plaučių vėžio atrankinės patikros atveju.

Jei norite gauti daugiau informacijos ir pagalbos, skambinkite: 03333 582111

arba apsilankykite: eolungcancerscreening.nhs.uk

Kas yra plaučių vėžys?

Plaučių vėžys yra viena dažniausių vėžio rūšių.

Taip nutinka, kai pakitusios ląstelės nekontroliuojamai dalijasi ir suformuoja plaučių naviką.

Ankstyvosiose plaučių vėžio stadijose paprastai nebūna jokių požymių ar simptomų.

Ankstyvas vėžio nustatymas reiškia, kad daug didesnė tikimybė, jog gydymas bus sėkmingas.

Dauguma plaučių vėžio atvejų auga pakankamai lėtai, todėl ankstyvosios stadijos vėžį galima nustatyti atlikus mažų dozių kompiuterinės tomografijos tyrimą.

Anksti nustačius plaučių vėžį galima iš tiesų pagerinti žmogaus patirtį ir gydymo rezultatus. Todėl siūloma pasitikrinti dėl plaučių vėžio.

Kokie yra plaučių vėžio simptomai?

Plaučių vėžys gali pradėti vystytis tarp tyrimų, o atliekant tyrimus kartais plaučių vėžys gali būti nepastebėtas. Svarbu atkreipti dėmesį į viską, kas jums nejprasta, ypač:

- Nuolatinis kosulys arba įprasto kosulio pokyčiai
- Kosulys krauju
- Dusulys
- Nepaaiškinamas nuovargis arba svorio kritimas
- Skausmas arba skausmas kvėpuojant ar kosint
- Apetito praradimas

Jeį pastebėjote vieną ar daugiau šių simptomų, kuo greičiau kreipkitės į savo šeimos gydytoją. Nelaukite kito skenavimo.

Ką galiu padaryti, kad sumažintų plaučių vėžio riziką?

Daugelis žmonių, kurie rūkė daugelį metų ir bandė mesti rūkyti daugybę kartų, sėkmingai metė rūkyti.

Jeį rūkote ir norite mesti rūkyti, galite kreiptis į draugiškas, nemokamas ir vietines metimo rūkyti tarnybas.

Sveikatos priežiūros specialistas, apsilankęs atrankinės patikros dėl plaučių vėžio metu, gali susisiekti su šiomis tarnybomis, taip pat galite kreiptis į savo šeimos gydytoją, susisiekti su NHS Smokefree telefonu 0300 123 1044 arba apsilankyti www.nhs.uk/smokefree.

Jeį norite gauti daugiau informacijos ir pagalbos, skambinkite: 03333 582111
arba apsilankykite: eoelungcancerscreening.nhs.uk

Daugiau informacijos apie plaučių vėžį, plaučių sveikatos patikrinimus ir patarimų dėl rūkymo rasite svetainėje:

NHS informacija apie plaučių vėžį

www.nhs.uk/conditions/lung-cancer

„NHS Smokefree“

www.nhs.uk/smokefree

„Cancer Research UK“

www.cruk.org/lunghealthchecks

www.cruk.org/about-cancer/lung-cancer

www.cruk.org/smoking

„Roy Castle Lung Cancer Foundation“

www.roycastle.org/information

www.roycastle.org/help-and-support

„Asthma + Lung UK“ [www.asthmaandlung.org.uk/symptoms-tests-treatments/ tests/lung-health-checks](http://www.asthmaandlung.org.uk/symptoms-tests-treatments/tests/lung-health-checks)

Rūkymo metimo paslaugos

„Smokefree Norfolk“

Skambinkite: 0800 0854 113

El. paštas: Smokefree.norfolk@nhs.net

Apsilankykite smokefreenorfolk.co.uk

„Feel Good Suffolk“

Skambinkite: 0345 603 4060

El. paštas: Feelgoodsuffolk@suffolk.gov.uk

Apsilankykite: feelgoodsuffolk.co.uk

